

Θέατρο & Εκπαίδευση δεσμοί αλληλεγγύης

Γκόβας, Ν., Κατσαρίδου, Μ., Μαυρέας, Δ. (επιμ.). (2012).
Αθήνα: Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση
ISBN 978-960-9529-01-3

Theatre & Education *bonds of solidarity*

Govas, N., Katsaridou, M., Mavreas, D. (eds.). (2012).
Athens: Hellenic Theatre/Drama & Education Network
ISBN 978-960-9529-01-3

«Αφετηρία στον Αυλώνα»

Ένα πιλοτικό πρόγραμμα θεατρικού εργαστηρίου
στο Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων (ΕΚΚΝ) Αυλώνα.
(αποσπάσματα από την έκθεση «12 μήνες Αφετηρία»)

Στάθης Γράψας

Το άρθρο αυτό είναι ελεύθερα προσβάσιμο μέσω της ιστοσελίδας: www.TheatroEdu.gr

Εκδότης: Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση

Για παραγγελίες σε έντυπη μορφή όλων των βιβλίων: info@theatroedu.gr

This article is freely accesible via the website www.TheatroEdu.gr.

Published by the **Hellenic Theatre/Drama & Education Network**.

To order hard copies write to info@theatroedu.gr

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ ΠΑΡΑΚΑΤΩ
Read the article below

Το άρθρο αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί δωρεάν για έρευνα, διδασκαλία
και προσωπική μελέτη. Επιτρέπεται η αναδημοσίευση μετά από άδεια του εκδότη.

«Αφετηρία στον Αυλώνα»

Ένα πιλοτικό πρόγραμμα θεατρικού εργαστηρίου στο Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων (ΕΚΚΝ) Αυλώνα. (αποσπάσματα από την έκθεση «12 μήνες Αφετηρία»)

Στάθης Γράψας

Λέξεις κλειδιά: Αυλώνα, κρατούμενοι, δημοτικό σχολείο, φυλακή, «Αφετηρία», θεατρικό εργαστήρι, πολύ-πολιτισμικότητα, αλληλεγγύη, μαθητές, εθελοντική εργασία, παράσταση, «πρότυπο ομάδας», αυτοπεποίθηση, κοινωνία, τέχνη, θέατρο, ελευθερία, συναισθήματα, άνθρωποι.

Εισαγωγή

Από τον Οκτώβρη του 2010, έχω δημιουργήσει ένα θεατρικό εργαστήρι με τους κρατούμενους από το Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων (ΕΚΚΝ) Αυλώνα.

Τα μέλη της θεατρικής ομάδας του Αυλώνα είναι κρατούμενοι που παρακολουθούν μαθήματα στο Δημοτικό Σχολείο της φυλακής. Η συνεργασία μου με τον διευθυντή του Δημοτικού Σχολείου εντός του καταστήματος, τον Νίκο Αρμένη ήταν καθοριστική ως προς την υλοποίηση του εργαστηρίου και τη συνέχισή του.

Ο στόχος μου, αρχικά, δεν ήταν να οργανώσω μια θεατρική ομάδα που θα παρουσίαζε την δουλειά της σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα. Προσωπικά με ενδιέφερε η συστηματική επαφή με τα μέλη της ομάδας. Πολύ σύντομα όμως κατάλαβα ότι οι νέοι κρατούμενοι/ηθοποιοί μπορούσαν να αντεπεξέλθουν σε μια «επίσημη» παρουσίαση της δουλειάς τους και στις 12 Μαρτίου 2011 παίξαμε την πρώτη παράσταση της «Αφετηρίας» με καλεσμένους από την Αθήνα.

Η παράσταση παρουσιάστηκε και σε άλλα καταστήματα κράτησης όπως στις Δικαστικές Φυλακές Κορυδαλλού και στο Κατάστημα Κράτησης Γυναικών του Ελαιώνα. Η παράσταση της «Αφετηρίας» παρουσιάζεται μέχρι και σήμερα σε πολίτες μέσα στο χώρο των φυλακών. Σήμερα το θεατρικό εργαστήρι έχει μεταμορφωθεί σε ένα πολλαπλό εργαστήρι τεχνών. Πέρα από τις πρόβες της ομάδας για την επόμενη παράσταση, έχουν προστεθεί δραστηριότητες όπως ο χορός (Hip-Hop), ασκήσεις ακροβατικών – κασκαντέρ και πιο πρόσφατα μαθήματα Capoeira.

Αυτό που επίσης έχει εντοπιστεί είναι η ανάγκη άλλων κρατουμένων να συμμετέχουν σ' αυτές τις δραστηριότητες. Η πολύ-πολιτισμικότητα της φυλακής δημιουργεί αυτονομία μια ένταση ανάμεσα στους κρατούμενους, κάτι το οποίο το θεατρικό εργαστήρι κατάφερε να ξεπεράσει και να καλλιεργήσει ένα δημιουργικό κλίμα αλληλεγγύης μέσα στην φυλακή.

Οι πρώτες συναντήσεις

Πριν ξεκινήσω τις συναντήσεις με τα παιδιά του δημοτικού, επισκέφτηκα το σχολείο μερικές φορές για να με δουν οι μαθητές και να γνωριστούμε άτυπα μέσα στο σχολείο τους. Μιλούσα με τον κ. Αρμένη σχετικά με τους στόχους μας και τα πρακτικά θέματα της συνεργασίας και έτσι, όταν ξεκινήσαμε ήμουν ήδη ένα οικείο

πρόσωπο το οποίο μπορούσαν να εμπιστευτούν. Δεν διέκρινα κανένα πρόβλημα στην επικοινωνία μου με τα παιδιά.

Πολύ σύντομα, στις πρώτες συναντήσεις όπου έβλεπα όλα τα παιδιά του δημοτικού και πριν επιλέξουμε με τον κ. Αρμένη την τελική ομάδα των 20, με πλησίαζαν μερικοί και μου εξέφραζαν το θαυμασμό τους για το εργαστήρι και την ανυπομονησία τους για την επόμενη συνάντηση.

Γνώριζα πολύ καλά πόσο σημαντική είναι η δέσμευση σε ένα τέτοιο εγχείρημα που βασίζεται σε εθελοντική εργασία. Είχα αποφασίσει ήδη ότι τις Δευτέρες θα τις αφιέρωνα στην ομάδα του θεατρικού εργαστηρίου του Αυλώνα. Οι ανάγκες όμως μεγάλωσαν και έτσι προσπαθώ να βρίσκομαι κοντά τους πιο συχνά.

Το Δημοτικό σχολείο και οι μαθητές του

Ένα τέτοιο εγχείρημα δεν θα μπορούσε να γίνει χωρίς την μεσολάβηση ενός θεσμού που ήδη υπάρχει μέσα στην φυλακή. Το Δημοτικό σχολείο και το δίκτυό του ήταν ο πιο κατάλληλος θεσμός για να υλοποιηθεί ένα τέτοιο εργαστήρι πιο ομαλά. Το δημοτικό σχολείο που λειτουργεί μέσα την φυλακή είχε τότε (Οκτώβριος 2010) 60 μαθητές.

Ένας βασικός λόγος που συνεργάστηκα με το σχολείο και τον διευθυντή του ήταν επειδή ο κ. Αρμένης γνώριζε πολύ καλά τους μαθητές του και μπορούσε να κρίνει και να βοηθήσει έτσι στην καταλληλότητά τους. Επίσης, ήταν ο βασικός μοχλός της προώθησης του εργαστηρίου προς την διεύθυνση της φυλακής και προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Από την πρώτη στιγμή της επικοινωνίας μας εκτίμησε τα οφέλη μιας τέτοιας δραστηριότητας για τους νεαρούς κρατούμενους και κυρίως της καλλιέργειας ενός πιο δημιουργικού κλίματος μέσα στο ίδιο το σχολείο.

Η σχέση του με όλα τα παιδιά του σχολείου είναι υποδειγματική ως προς την σχέση που έχει ένας δάσκαλος με τους μαθητές του. Πιο συγκεκριμένα, τον χαρακτηρίζει η κατάλληλη ευαισθησία που χρειάζεται σε μια τέτοια ιδιαίτερη συνθήκη και η ικανότητα να χειριστεί τα ζητήματα που προκύπτουν μέσα στο σχολείο του.

Οι μαθητές του Δημοτικού σχολείου είναι 70% αλλοδαποί με λίγη ή ελάχιστη μόρφωση. Είναι παιδιά που έχουν χάσει χρόνια από την παιδικότητά τους και βιώνουν περιπέτειες ξενιτεμού και παρανομίας. Μέσα στα μάτια τους διακρίνω την βασική ανάγκη του ανθρώπου να επικοινωνήσει πραγματικά με κάποιον. Να του αφιερώσει λίγο χρόνο ουσιαστικό και όχι να τον εκμεταλλευτεί, να τον παραπλανήσει και να τον «πουλήσει».

Η διοίκηση

Ο τότε Διευθυντής της φυλακής, Παύλος Δουλάμης, γνώριζε πολύ καλά ότι ένα τέτοιο εργαστήρι που έλειπε τόσο καιρό θα είχε θετικότατη επίδραση στους νεαρούς κρατούμενους. Από την πρώτη μας συνάντηση, η συνεργασία μας ήταν άψογη. Βρισκόμασταν σε άμεση επικοινωνία για τα θέματα της ομάδας και επίσης μοιραζόμασταν το όραμα να ανοίξει αυτή η δραστηριότητα καθώς και άλλες και στην υπόλοιπη φυλακή.

Η νυν Διευθύντρια, Μπούκη Μαρίνα, συνεχίζει να στηρίζει την προσπάθεια του εργαστηρίου. Το δίκτυο της διοίκησης περιλαμβάνει επίσης και τον Αρχιφύλακα του καταστήματος, Λαμπρόπουλο Κωνσταντίνο. Μαζί με τους σωφρονιστικούς υπαλλήλους διευκολύνουν τις μετακινήσεις της ομάδας εντός του καταστήματος και φροντίζουν για την ομαλή διεξαγωγή της παράστασης και την υποδοχή των καλεσμένων της θεατρικής ομάδας.

Η πρώτη παρουσίαση

Η πρώτη παρουσίαση της «Αφετηρίας» έγινε στο πλαίσιο της γιορτής των Χριστουγέννων στις 22 Δεκεμβρίου 2010, με θετικότατη ανταπόκριση των παραβρισκόμενων τροφίμων και επισκεπτών.

Δεν θα ξεχάσω ποτέ αυτή την πρώτη συνάντηση όπου οι 150 κρατούμενοι στα πρώτα λεπτά άρχισαν να αποδοκιμάζουν τα μέλη της ομάδας με γιουχαΐσματα και σφυρίγματα. Προφανώς δεν μπορούσαν να αποκωδικοποιήσουν τα μηνύματα απευθείας και τους φάνηκε πολύ ξένο και ανοίκειο αυτό που έβλεπαν. Η ομάδα δεν πτοήθηκε και συνέχισε την δουλειά της σαν να ήταν επαγγελματίες. Πολύ σύντομα επικρατούσε «νεκρική σιγή» σε όλη την αίθουσα μέχρι που οι θεατές φτάσανε στο σημείο να ζητωκραυγάζουν για τις εξελίξεις του δράμενου.

Ήταν η πρώτη μας παράσταση και σαν αφετηρία δεν θα μπορούσε να γίνει κάτι καλύτερο από το να τώσω το ηθικό των παιδιών και να δοθούν απόλυτα στο ταξίδι αυτό του θεατρικού εργαστηρίου.

Η παράσταση της «Αφετηρίας»

Σε μια από τις πρώτες συναντήσεις που είχα με την ομάδα κάθισα και ρώτησα των καθέναν τι τον απασχολούσε, τι σκεφτόταν, τι επιθυμούσε κ.ο.κ.

Από τα λόγια τους άρχισα να υποψιάζομαι τον πόνο και την απόγνωση που ένιωθαν αυτά τα παιδιά. Σκέφτηκα ότι η φωνή τους πρέπει να ακουστεί και το θέατρο θα ήταν ο καλύτερος τρόπος. Από τα θέματα

που κατέγραψα στις αφηγήσεις τους δημιούργησα εικόνες με τα σώματα, τα οποία συμβόλιζαν και κάποιες έννοιες πιο γενικές για την κοινωνία μέσα και έξω από την φυλακή. Η μία εικόνα ακολουθούσε την άλλη και πολύ σύντομα είχαμε μια ενότητα από θέματα που εξέφραζαν την ομάδα και τον καθένα ξεχωριστά. Η ροή των εικόνων ήταν το επόμενο στάδιο και σύντομα βρέθηκε η κατάλληλη μουσική. Δεν είχαμε κάποιο κείμενο να μάθουμε, δεν ήταν γνωστή η ιστορία που θα δείχναμε, ήταν κάτι πολύ πιο σημαντικό. Ήταν η αλήθεια τους και αυτό κανείς δεν θα μπορούσε να το αμφισβητήσει.

Μόνο μια φράση σε όλο το δρώμενο είχε ο καθένας να πει στο τέλος της παράστασης. Κάτι πολύ προσωπικό. Κάτι δικό του. Στα προγράμματα των παραστάσεων μπορεί κανείς να διαβάσει τις φράσεις των παιδιών.

Για το μεγαλύτερο μέρος της παρουσίασης η έκφραση γινόταν με το σώμα μόνο και με το βλέμμα τους. Ένα καθαρό βλέμμα τους ζητούσα μόνο. Αυτό που έχουμε ξεχάσει εμείς οι «απ' έξω», οι νέοι κρατούμενοι υποδειγματικά μας έδειξαν από πού να ξεκινήσουμε για να ξαναβρούμε λίγη ανθρωπιά.

Η παράσταση με το συμβολικό τίτλο «Αφετηρία» αναφέρεται στα πολλά καινούργια ξεκινήματα που εύχεται κανείς να του συμβούν στη ζωή του, μέσα και έξω από την φυλακή.

Ομάδα Υποστήριξης.

Εθελοντές που έχουν κάνει μάθημα στην ομάδα του θεατρικού εργαστηρίου: Ηλίας Χατζηγεωργίου, Χορευτής (Hip-Hop), Κραστίν Ραντάνοβ, Ηθοποιοί/ Κασκαντέρ, Χρήστος Αναστασόπουλος, Performer – Mime-artist – acrobat, Rodrigo Chaves de Lima, Δάσκαλος Capoeira, Κώστας Ζησιμόπουλος, Μαθητής Capoeira. Οι συνάδελφοι ηθοποιοί Αλέξανδρος Τούντας και Αντώνης Μυριαγκός έχουν συμμετάσχει σε πρόβα μαζί με την θεατρική ομάδα.

Επίσης θα ήθελα να αναφέρω τους παρακάτω φίλους οι οποίοι με τον τρόπο τους συμβάλλουν στις εκδηλώσεις και παραστάσεις της ομάδας εθελοντικά: Χάρης Δάλλας, ηχολήπτης, Γιάννος Αιόλου, συνθέτης, Δημήτρης Αθανασιάδης, γραφίστας, Μάρω Κουρή, φωτορεπόρτερ, Αντώνης Αθανασόπουλος, μουσικός, Σταύρος Γασπαράτος, συνθέτης. Πρόσφατα συνδέθηκε με την ομάδα ο φίλος και συνάδελφος Δάμπασης Γεώργος.

Στόχοι

Κύριοι Στόχοι:

- Οργάνωση θεατρικού εργαστηρίου από μαθητές του Δημοτικού Σχολείου
- Δημιουργία θεατρικής ομάδας μέσα στην φυλακή του Αυλώνα
- Παρουσίαση της δουλειάς της ομάδας μέσα στην φυλακή
- Παρουσίαση της παράστασης της ομάδας σε άλλες φυλακές
- Δημιουργία μιας ομάδας «πρότυπο» στην εποχή μας

Παράλληλοι Στόχοι:

- Απασχόληση των τροφίμων με μια δημιουργική δραστηριότητα η οποία θα επιδράσει θετικά ως προς την συμπεριφορά και την εκτόνωση της ενέργειάς τους
- Ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης των συμμετεχόντων στο εργαστήρι
- Ανάπτυξη της αίσθησης της ομάδας – κοινωνίας.
- Αποσυμφόρηση του μαθήματος από πολλούς μαθητές
- Βελτίωση της εικόνας της φυλακής προς την κοινωνία
- Καλλιέργεια εξωστρεφούς κουλτούρας του συστήματος της φυλακής
- Συμμετοχή σε τέτοιες δραστηριότητες και για τους υπόλοιπους φυλακισμένους.

Από τον Οκτώβρη του 2010 μέχρι σήμερα, μπορώ να πω με πλήρη συνείδηση ότι όλοι οι στόχοι έχουν επιτευχθεί με το παραπάνω. Τα σχόλια των μελών της ομάδας όπως και οι προσωπικές επιστολές το αποδεικνύουν. Αυτό που δεν υπολόγισα ήταν το πόσο γρήγορα αυτή η θετική ενέργεια της ομάδας θα κλιμακωνόταν σε δύναμη και θα μας οδηγούσε στην σημερινή κατάσταση δηλ. να έχουμε τουλάχιστον 2 νέες λίστες από θεατές σε αναμονή για την «Αφετηρία» και επίσης αρκετούς νέους κρατούμενους να θέλουν να μουν και αυτοί στην ομάδα.

Καταφέραμε να ξεπεράσουμε εθνικές διαμάχες μέσα στη ομάδα.

Καταφέραμε να αθωωθούν κρατούμενοι με τον πρόεδρο του δικαστηρίου να ρωτάει αν είναι μέλος της θεατρικής ομάδας ο κρατούμενος ή όχι.

Καταφέραμε να έχουμε ένα σημαντικό αριθμό από πιστούς θεατές οι οποίοι μιλούν για την ομάδα μήνες μετά από την εμπειρία τους.

Καταφέραμε sites και blogs να γράφουν για την ομάδα και την δραστηριότητα της

Καταφέραμε να ξεσηκώσουμε κι άλλους εθελοντές δασκάλους και ειδικούς να έρθουν μέσα στην φυλακή και να αφιερώσουν λίγο χρόνο στους νέους κρατούμενους.

Καταφέραμε πολλά και είμαστε μόνο στην «Αφετηρία»

Προτάσεις

1. Η συνέχεια και εξέλιξη της θεατρικής ομάδας και των δραστηριοτήτων της.
2. Η παρουσίαση της δουλειάς της ομάδας και σε άλλα καταστήματα κράτησης.
3. Η παρουσίαση της δουλειάς της «Αφετηρίας» και έξω από την φυλακή.
4. Η επέκταση του θεατρικού εργαστηρίου και στην υπόλοιπη φυλακή.
5. Η δημιουργία εργαστηρίων άλλων τεχνών μέσα στο ΕΚΚΝ Αυλώνα.
6. Η εκπροσώπηση της Ελλάδος σε διεθνές επίπεδο από την δουλειά της ομάδας.
7. Η δημιουργία παρόμοιου θεατρικού εργαστηρίου και σε άλλες φυλακές της χώρας.
8. Η δημιουργία ενός φεστιβάλ θεάτρου με την συμμετοχή καταστημάτων κράτησης.
9. Να γίνει η θεατρική ομάδα «πρότυπο ομάδας» η οποία θα αναδείξει την σωστή αντιμετώπιση δυσμενών συνθηκών στην εποχή μας μέσα από την τέχνη του θεάτρου.

Τα λόγια των πρωταγωνιστών

Έχω συντάξει μια έκθεση με τίτλο «Δώδεκα Μήνες Αφετηρία»¹, που συμπεριλαμβάνει το υλικό της παρουσίασης, του κειμένου αυτού, αλλά και επιστολές από το κοινό που έχει παρακολουθήσει την παράσταση και ήθελε να γράψει μερικά λόγια για τους νεαρούς κρατούμενους/ηθοποιούς.

Επίσης, στο παράρτημα της έκθεσης υπάρχουν επιστολές από την διοίκηση του καταστήματος, τους δασκάλους του δημοτικού του Αυλώνα αλλά και των άλλων φυλακών όπου παίχτηκε η παράσταση, από ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς, από Λέκτορες Θεατρολογίας, Ομότιμους Καθηγητές θεατρικών Σπουδών, από τον Βοηθό του Συνηγόρου του Πολίτη για τα Δικαιώματα των Παιδιών, από καταξιωμένους ηθοποιούς και θιασάρχες. Τελικά, όπως ανέφερα και προηγουμένως, μπαίνοντας σε ένα τέτοιο περιβάλλον, το πιο σημαντικό είναι να ακουστεί η φωνή των κρατουμένων, των φυλακισμένων, των ανθρώπων που βρίσκονται απομονωμένοι από την κοινωνία και μόνο έτσι γίνεται ωφέλιμο ένα τέτοιο εγχείρημα όπως το θεατρικό εργαστήρι για όλους όσους συμμετέχουν.

Σχόλια από την θεατρική ομάδα δώδεκα μήνες μετά την έναρξη του εργαστηρίου

Σερκάν

Είμαστε δεμένη ομάδα

Παίρνουμε θάρρος από αυτούς που έρχονται να μας δούνε

Νιώθω συγκίνηση, μ' αρέσει αυτό που κάνω

Δεν πίστευα ποτέ ότι θα ήμουν σε μια θεατρική ομάδα

Ζαΐντ

Έχουμε καταλάβει καλύτερα ο ένας τον άλλον

Έχω ανεβασμένο χαρακτήρα (μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση) μέσα από το θέατρο

Άνοιξε το μυαλό μου σε σχέση με τα πράγματα στη ζωή μου

Χάρηκα αυτό περισσότερο από κάθε άλλο πράγμα στη ζωή μου

Μαρίνος

Νιώθω ωραία στην θεατρική ομάδα

Μας κάνει να ξεχνιόμαστε για λίγο

Μας δίνει δύναμη για λίγο και ενέργεια

Τώρα βλέπω το θέατρο διαφορετικά

Χωρίς αυτό δεν θα ερχόταν οι δικοί μου άνθρωποι να με καμαρώσουν

Ματζίντ

Μετά από 12 μήνες ούτε στα όνειρα μου δεν είχα δει τον εαυτό μου έτσι όπως στο θέατρο

Πριν ξεκινήσουμε πρόβες μαζί σου, ήμουν νέος στη φυλακή και δεν είχαμε επαφή με τον έξω κόσμο. Από το θέατρο και μετά περνάει ο καιρός πιο γρήγορα. Τώρα περιμένω να φύγω. Στο δικαστήριο περίμενα μεγαλύτερη ποινή.

Οι 12 μήνες πέρασαν γρήγορα και χαρούμενα με το θέατρο. Νόμιζα πως δεν θα ξαναδώ κόσμο απ' έξω αλλά αυτό άλλαξε με το θέατρο και βλέπουμε κόσμο.

Αυτό μας έδωσε χαρά

Δημήτρης

Μετά από 12 μήνες νιώθω περήφανος, νιώθω ελεύθερος μ' αυτό που κάνω στο θέατρο. Με το θέατρο πέρασε ο καιρός πιο γρήγορα. Θέλω να σ' ευχαριστήσω εσένα Στάθη, τον κύριο Αρμένη και όλη την ομάδα γι' αυτό που προσπαθούμε και κάνουμε.

Δείξαμε την ζωή της φυλακής και πως νιώθουμε εδώ μέσα.

Είχα μεγάλη χαρά που με καμάρωσε η οικογένεια μου και αγκάλιασα την κόρη μου.

Ευχαριστώ τους πάντες γι' αυτή την εμπειρία στη ζωή μου.

Γκούλιτ

Νιώθω ευχαριστημένος που κάνω και κάτι καλό με την ζωή μου στη φυλακή. Ποτέ δεν σκεφτόμουν το θέατρο στη ζωή μου, εγώ, ένα παιδί αμόρφωτο. Τώρα κατάλαβα ό,τι κάνεις στη ζωή σου είναι καλό. Θα 'θελα να συνεχίσω και έξω με το θέατρο.

Χουσεΐν

Οι δώδεκα μήνες αυτοί πέρασαν πιο γρήγορα.

Σκεφτόμουνα πότε θα έχουμε πρόβα, Δευτέρα ή Πέμπτη. Ξεχάστηκα μέσα στην αγωνία της επόμενης συνάντησης.

Η δουλειά μας, μας δίνει ελπίδα ότι έξω θα είναι διαφορετικά τα πράγματα. Θα είμαστε με δικό μας κόσμο. Κάποιος θα μας περιμένει.

Ανδρέας

Τώρα κατάλαβα ότι το θέατρο μπορεί να με βοηθήσει στη ζωή μου. Ο επόμενος στόχος μου με την αποφυλάκιση μου είναι να πάω σε σχολή μουσικής να σπουδάσω και μετά να συμμετέχω σε καλλιτεχνικές εκδηλώσεις. Έχουμε μια ομάδα πολύ δεμένη όπου κανείς έξω δεν μπορεί να καταλάβει τι έχουμε τραβήξει. Είναι δύσκολο που είμαστε τόσο διαφορετικοί αλλά ξεπεράσαμε τα προβλήματα και δουλεύουμε όλοι μαζί.

Ευχαριστούμε για ό,τι μας έχετε δώσει εσείς που είδατε την παράσταση. Μας τιμήσατε ζητώντας αυτόγραφα, και το μπράβο σας ήταν αρκετό.

Αμπτουλά

Είμαστε όλοι αδέρφια στην ομάδα

Ουμούτ

Σε 12 μήνες φτάσαμε μαζί σε ένα κοινό σημείο. Η φωνή μας ακούστηκε έξω. Ήρθε καιρός που στενοχωρηθήκαμε, ήρθε ώρα που χαρήκαμε – αυτά έχει μια ομάδα.

Προσπαθήσαμε να βοηθήσουμε τους νέους που έρχονται. Βγήκαμε έξω και πήγαμε και παίξαμε την παράσταση μας και σε άλλες φυλακές. Σε λίγο θα βγούμε και στην κοινωνία. Τώρα σιγά σιγά αποφυλακίζονται τα μέλη της αρχικής ομάδας. Σε ένα χρόνο αλλάζανε άτομα της ομάδας αλλά μείναμε μαζί σαν ομάδα ενωμένοι. Έχουμε την στήριξη του διευθυντή του κυρίου Δουλάμη, και επίσης μεγάλη βοήθεια ήταν ο κύριος Αρμένης. Θέλω να σε ευχαριστήσω και εσένα που έρχεσαι εδώ μέσα και δουλεύεις μαζί μας. Ευχαριστώ και όλους τους συναδέλφους μου στην ομάδα.

Ιρφάν

Ευχαριστώ πολύ που είμαι στη θεατρική ομάδα. Όταν μπήκα στη φυλακή είδα άλλη εικόνα απ' ότι έξω. Δεν υπήρχε σεβασμός. Υπήρχε μια αγριότητα μόνο.

Ένιωθα ότι δεν θα βγω, δεν ήξερα πότε θα βγω. Μετά μπήκα στη θεατρική ομάδα και ένιωθα ότι είμαι άνθρωπος πάλι. Είμαστε άνθρωποι και όχι αριθμοί. Περιμένουμε πότε θα κάνουμε πρόβα για να μάθουμε κάτι καινούργιο, πιο χαρούμενο.

Ο άνθρωπος συνεχίζει να μαθαίνει όλη την ζωή του μέχρι την τελευταία ανάσα του.

Σας ευχαριστώ που δεν μας ξεχάσατε και ακούτε την φωνή μας. Θέλω πολύ να συνεχίσω με την θεατρική ομάδα.

Μιράβα

Δεν ήμουν χαρούμενος που μπήκα στη φυλακή. Μπήκα όμως στη θεατρική ομάδα και άλλαξε η ζωή της φυλακής για μένα. Και άλλοι είναι στη φυλακή αλλά δεν ζούνε αυτό που περνάμε εμείς.

Χαιρόμαστε με τον κόσμο που έρχεται να μας δει. Κόσμο που δεν θα βλέπαμε αλλιώς. Εμείς τώρα πια έχουμε άλλους κανόνες με την ομάδα. Έχουμε τους κανόνες του θεάτρου. Τα προβλήματα της φυλακής τα ξεπερνάμε και σκεφτόμαστε άλλα πράγματα απ' ό,τι οι άλλοι. Θέλω να κάνω και να συμμετέχω στις εκδηλώσεις. Η επαφή με τον κόσμο είναι σημαντικό για μας. Δεν πίστευα ποτέ ότι θα φτάναμε σ' αυτό το σημείο με το θέατρο. Δεν παίζουμε κάτι άλλο που δεν είμαστε. Την ζωή μας δείχνουμε και αυτό που νιώθουμε εκφράζουμε. Αυτό είναι το πιο σημαντικό

Mohamed

Μου αρέσει πάρα πολύ αυτό που κάνουμε. Για πρώτη φορά νιώθω περήφανος για τον εαυτό μου. Κάνω και κάτι που αρέσει στον κόσμο.

Αυτά όλα με βοήθησαν εδώ μέσα στη φυλακή. Περνάει ο καιρός πιο γρήγορα μαθαίνοντας καινούργια πράγματα.

Οκάν

Μ' αρέσει το θέατρο και η παράσταση μας. Θα 'θελα να συνεχίσουμε και με άλλες παραστάσεις. Μου αρέσει να βλέπω την ανταπόκριση του κόσμου. Είναι σημαντικό να έχει ένα μήνυμα αυτό που κάνουμε για να το βλέπει ο κόσμος. Το θεατρικό εργαστήριο με βοηθάει σωματικά και πνευματικά.

Αλί

Μ' αρέσει το πρόγραμμα του θεατρικού εργαστηρίου. Προσπαθώ και θέλω να μάθω περισσότερα πράγματα για να βελτιώνω τον εαυτό μου. Τώρα βλέπω ότι το θέατρο μου ανοίγει προοπτικές και για άλλα πράγματα. Η επαφή με τον κόσμο είναι ωραία. Τώρα η οικογένειά μου χαιρέται για μένα τώρα που είδαν τις φωτογραφίες από τις πρόβες μας. Θα 'θελα να συμμετέχω και σε μια θεατρική ομάδα όταν βγω.

Αρίφ

Έχουμε φτιάξει μια πολύ δυνατή ομάδα με την βοήθειά σου Στάθη. Πιστεύω ότι έχουμε καταφέρει πάρα πολλά. Άμα δεν έχουμε εμπόδια μπορεί να γίνει το θέατρο που κάνουμε πιο σημαντικό. Μας βοηθάει το θέατρο εδώ μέσα. Νιώθουμε ότι είμαστε έξω στην κοινωνία.

Ο κόσμος που έρχεται μας δίνει την αίσθηση ότι ανήκουμε ακόμα στην κοινωνία.

Συγκινούνται με αυτό που κάνουμε και εμείς το ίδιο.

Οι επιστολές που ακολουθούν είναι από συγκρατούμενες στις Γυναικείες Φυλακές του Ελαιώνα όπου παίχτηκε η παράσταση.

A. Είμαι και εγώ μία από τις πολλές συγκρατούμενες σας που με την ερμηνεία σας καταφέρατε και αγγίξατε τους σκοτεινούς διαδρόμους μέσα μας, εκεί που η θλίψη και η μοναξιά περιπλανιέται παρέα με το γκρίζο.

Στη ζωή μου έχω παρακολουθήσει πολλές παραστάσεις από τεράστια μαρμάρια κτίρια με άνετες πολυθρόνες μέχρι μουχλιασμένες αποθήκες. Δεν λέω, υπέροχες ερμηνείες, πλούσια σκηνικά και κουστούμια, τεράστιες υπερπαραγωγές, καταξιωμένους ηθοποιούς!!! Και όμως! Μέχρι σήμερα ποτέ δεν είχα δει παράσταση να είναι φορτωμένη με τόσα αληθινά συναισθήματα.

Πιστεύω πως το μεγαλύτερο κατόρθωμά σας είναι ότι μ' έναν τόσο απλό και μαγικό τρόπο, όχι μόνο μας πήγατε ένα ταξίδι στο δικό σας κόσμο, αλλά μας δείξατε και μια πραγματικότητα προλήψεων και προκαταλήψεων, της κοινωνίας που μας στέρησε την ελευθερία του σώματος αφού την ψυχή κανείς δεν μπορεί να την φυλακίσει αν εμείς οι ίδιοι δεν το θελήσουμε!

Και να είστε σίγουροι ότι όσο υπάρχουν παραστάσεις σαν την δική σας, η ψυχή θα παραμένει ελεύθερη.

Σας δίνω ειλικρινά συγχαρητήρια για την υπέροχη προσπάθειά σας και για τη δύναμη που βρίσκετε να κάνετε το χρόνο σύμμαχό σας για ένα καλύτερο και πιο φωτεινό και ποιοτικό μέλλον!

Σας ευχαριστώ και εύχομαι σύντομα ελεύθεροι!

Η Θαμάρ

20/06/2011

B. Συναισθήματα ...μια περίεργη διαδικασία του εσωτερικού μας κόσμου που μας κάνει να νιώθουμε ζωντανοί. Ακόμα μια φορά που αισθάνθηκα ζωντανή εδώ μέσα που βρίσκομαι μου έδωσε την ευκαιρία η θεατρική ομάδα του Αυλώνα, όταν μας επισκεφτήκαν. Μας παρουσίασαν μια παράσταση, που ενώ τα παιδιά μιλάγανε πολύ λίγο, η παράσταση μίλησε κατευθείαν στη καρδιά μας. Άρχισε με την αδιαφορία που δείχνουμε στον συνάνθρωπό μας στη καθημερινότητα μας, πως είναι όλα απρόσωπα και άχρωμα, ώσπου ένα μικρό ή μεγάλο παραπάτημα, μας κάνει να συνειδητοποιήσουμε πόσο μόνοι είμαστε. Βρισκόμαστε τόσο μόνοι που μόνο μέσα από μια κατρακύλα μπορούμε να το καταλάβουμε... σίγουρα όλες οι γυναίκες τη στιγμή που έπεφταν κάτω τα αγόρια σκεπτόμασταν τη δική μας πτώση.

Και ενώ μέχρι εκείνη τη στιγμή μας θύμιζε συναισθήματα πόνου, απελπισίας και ό,τι άσχημο μπορεί να νιώσει ένας άνθρωπος, άρχισε μια περίεργη κινητικότητα, όπως τότε που προσπαθούμε να ξαναποκτήσουμε τον αυτοέλεγχο μας, τη δύναμη και το κουράγιο για να συνεχίσουμε να ζούμε. Ξαφνικά τα παιδιά άρχισαν

να τραβά το ένα το άλλο προσπαθώντας να «βοηθήσει» το ένα το άλλο, θυμηθήκαμε τους ανθρώπους που προσπάθησαν να μας βοηθήσουν.

Ξαφνικά μας προσέφεραν το χέρι τους για να τους ακολουθήσουμε, όλες με κάποιο δισταγμό κοιτάζαμε αμήχανα τριγύρω μας και αυτόν που μας πρόσφερε το χέρι του. Τελικά ενδώσαμε στη προσφορά που μας έκαναν, που ήθελαν να μας δείξουν ότι οι άνθρωποι όταν είναι ενωμένοι μπορούν να κάνουν πολλά. Τότε καταλάβαμε πόσα καταφέραμε έστω και από δω μέσα από τη βοήθεια των ανθρώπων που έχουμε τριγύρω μας.

Φεύγοντας αναρωτιόμουν πόσοι είναι αυτοί που το έχουν δει και έχουν νιώσει όπως εγώ. Εμένα μου επισήμανε, πως είναι να είσαι άνθρωπος με άλφα κεφαλαίο.

Ευχαριστώ που μου θυμίσατε πως υπάρχουν ΑΝΘΡΩΠΟΙ.

Γεωργία

Επίλογος

Μόνο με συστηματική δουλειά μπορεί κανείς να δει αποτελέσματα για ένα στόχο που έχει θέσει. Αυτός ο κανόνας ισχύει για όλους. Εδώ όμως μιλάμε για μια ομάδα που δεν ξεκινάει επί ίσοις όροις με τις υπόλοιπες. Η θεατρική ομάδα του Αυλώνα ξεκινάει αυτόν τον αγώνα με αυτονότητα εμπόδια.

Κι όμως φτάσαμε μέχρι εδώ. Δουλέψαμε με μεράκι και με την δίψα που έχει ένας μαθητής όταν ξεκινάει το σχολείο. Μόνο που το σχολείο το δικό μας έχει μάθημα την ίδια την ζωή μας. Κάναμε ένα ταξίδι έρευνας, ανάλυσης, εκτίμησης και φτάσαμε στο ένα βασικό συμπέρασμα που απαιτείται για την ανθρώπινη επιβίωση. Αξίζω και Μπορώ.

Κοιτάζοντας την ομάδα να δουλεύει, παίρνω και εγώ δύναμη για να συνεχίσω το έργο που ξεκίνησα. Δεν είναι εύκολο αλλά γνωρίζω πόσο σημαντική είναι αυτή η διαδικασία για τον καθέναν που συμμετέχει.

Η βιωματική εμπειρία του θεάτρου προσφέρει μια ξεχωριστή αίσθηση των πραγμάτων που δεν συγκρίνεται με τίποτε άλλο. Παρόλο που ο καθένας μόνος του πορεύεται στη ζωή, ψάχνουμε για συνοδοιπόρους, έτσι ώστε να δίνει κουράγιο ο ένας στον άλλον και το ταξίδι να μοιάζει όμορφο. Η ζωή μας είναι μια ατέλειωτη σειρά από συναντήσεις. Εύχεται κανείς στις συναντήσεις μας να μαθαίνουμε για τους άλλους και για τον εαυτό μας πράγματα που δεν φανταζόμασταν ποτέ.

Σημειώσεις

¹ Η έκθεση με τίτλο «12 μήνες Αφετηρία» υπάρχει σε ηλεκτρονική μορφή για όποιον ενδιαφέρεται. Επικοινωνήστε μαζί μου στο: stathis.grapsas@hotmail.com

Ο **Στάθης Γράψας** έχει σπουδάσει υποκριτική στην Αυστραλία, στην Αγγλία και στην Ελλάδα, όπου πρόσφατα συμμετείχε στις παραστάσεις του 'Μάουζερ' και του 'Προμηθέα Δεσμώτη' με το Θέατρο Άττις. Ήταν μέλος της Πειραματικής Σκηνης του Εθνικού Θεάτρου για μερικά χρόνια και έχει συνεργαστεί στο ελεύθερο θέατρο με διάφορους θιάσους. Το 2010 είχε αναλάβει την διδασκαλία και σκηνοθεσία των μαθητών στο 66ο και 136ο δημοτικό σχολείο στο Μεταξουργείο όπου παρουσιάστηκε το κείμενο του Θανάση Αλευρά με τίτλο 'Λαθραία ζωή'. Στη συνέχεια, οργάνωσε και δημιούργησε την θεατρική ομάδα μέσα στο Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων του Αυλώνα, όπου η ομάδα τώρα παρουσιάζει το θεατρικό δρώμενο με τίτλο 'Αφετηρία'. Το 2008 ήταν καλεσμένος στην Καλιφόρνια, όπου σκηνοθέτησε μια δική του διασκευή της κωμωδίας του Αριστοφάνη 'Ορνιθες'. Το 2000 βρέθηκε στο Βελιγράδι όπου οργάνωσε και υλοποίησε θεατρικά εργαστήρια σε ιδρύματα με ορφανά και άστεγα παιδιά. Επίσης συνεργάστηκε με το BBC ως βοηθός σκηνοθέτη στο ντοκιμαντέρ με θέμα την 17 Νοέμβρη. Από το 2003 συνεργάζεται με το Hydrama – Κέντρο Θεάτρου και Τεχνών, ως σκηνοθέτης και καθοδηγητής θεατρικών εργαστηρίων.

